

A Magyar Biztosítók Szövetségének

S Z A B Á L Y Z A T A

a Unit Linked Teljes Költségmutató (TKM) Számításáról és Alkalmazásáról

Tartalomjegyzék

- I. Bevezető
- II. A TKM mutató célja és rövid ismertetése
- III. A szakmai önszabályozás deklarálása és a csatlakozás formája
- IV. Érintett termékek köre
- V. A TKM mutató megjelenítésének formája és a feltételezett paraméterek
- VI. A TKM mutató megjelenítésének módja
- VII. Új termékekre, és az időközi módosításokra vonatkozó határidők
- VIII. TKM mutató karbantartása
- IX. TKM fogalom védelme
- X. Ellenőrzés és szankció
- XI. Átmeneti szabályok

Melléklet

1.sz. melléklet:	A TKM mutató kiszámításának technikai útmutatója
2.sz. melléklet:	TKM mutató dokumentálása az ügyfelek felé
3.sz. melléklet:	Csatlakozó nyilatkozat

I. Bevezető

A magyarországi biztosítótársaságok elkötelezettek abban, hogy a befektetési egységekhez kapcsolt életbiztosítási termékek megvásárlásakor a fogyasztó hozzájusson azokhoz az információkhoz, amelyek lehetővé teszik a megalapozott fogyasztói döntés meghozatalát. Ezen elvárás szerves részét képezi a szerződő által viselt költségekről történő tájékoztatás is. A biztosítási piac iránti fogyasztói bizalom megerősítése, illetőleg fenntartása stratégiai kérdés, ami egybeesik a biztosítótársaságok hosszú távú érdekeivel is.

II. TKM mutató célja és rövid ismertetése

A TKM-mutató az ügyfél által viselt, az V. pont számítási módja szerint bemutatott költségeket egy belső megtérülési ráta számítás segítségével minimális elérendő hozamként mutatja be, melynek során azt az átlagos bruttó éves hozamot keressük, melyet az érintett termékek (l. IV. pont) mögött álló és a befektetéseket tartalmazó eszközalapokat alkotó befektetési eszközöknek, illetőleg befektetési alapoknak a biztosítási szerződés tartama alatt mindvégig állandó hozamnagyságot feltételezve bruttó módon (azaz a vagyonekezelési költségek levonása előtt) legalább el kell érniük ahhoz, hogy az ügyfél lejárat, illetve élethosszig szóló biztosítások esetén visszavásárlási szolgáltatásként nominálisan visszakapja a befizetett díjak összegét. A számítással a biztosítási szakma az alábbi célokat kívánja elérni:

- növekszik az érintett termékek átláthatósága,

- az egységes mutató révén a különböző biztosítók által kínált termékek költségszintje könnyebben összehasonlíthatóvá válik,
- az átláthatóság és az összehasonlíthatóság abban segít, hogy az ügyfél még inkább megalapozott, informált döntést hozzon a biztosítási termék megvásárlásakor,
- a biztosítók kiemelt célja továbbá az ügyfélközpontú piac további erősítése.

III. A szakmai önszabályozás deklarálása és a csatlakozás formája

A biztosítási szakma a TKM bevezetésének és működésének feltételeit az önszabályozás keretein belül szándékozik megteremteni. Az önszabályozás növelheti az ügyfelek iparágba vetett bizalmát és megfelelő módon demonstrálja a szakma elkötelezettségét a fogyasztók érdekeit szem előtt tartó és a hosszútávra összpontosító üzletmenetet illetően.

Mindazonáltal a biztosítók az előkészítő munkák során folyamatosan konzultáltak a piac szakmai felügyeletét ellátó szervezettel (PSZÁF) annak érdekében, hogy a fogyasztók érdeke megfelelő módon megjelenítésre kerüljön.

A szabályozáshoz önkéntes alapon csatlakozhat minden, a Magyar Köztársaság területén biztosítási tevékenységet engedéllyel végző biztosító¹ szervezeti formától és MABISZ tagságtól függetlenül. A csatlakozást követően ugyanakkor a szabályzatban rögzítettek kötelező érvényűek a csatlakozó biztosítók számára. A csatlakozási szándékot a MABISZ főtitkárának kell jelezni. A csatlakozás nyilatkozat formájában (TKM Charta) történik, melyben a csatlakozó biztosító (továbbiakban Biztosító) hivatalosan deklarálja csatlakozási szándékát a MABISZ (továbbiakban: Szövetség) TKM önszabályozáshoz. (A nyilatkozat szövegét a 3. sz. melléklet tartalmazza.) A cégszerűen aláírt csatlakozó nyilatkozatokat a Szövetség nyilvántartásba veszi és azokat dokumentációs rendszerében megőrzi. Az önszabályozásban résztvevő biztosítók listáját a Szövetség a honlapján is megjeleníti, és a listát folyamatosan karbantartja. A Szövetség az induló állapotról a PSZÁF-ot értesíti, illetőleg a későbbiek során is tájékoztatja a PSZÁF-ot a változásokról.

A TKM önszabályozásban való részvétel megszűnik az alábbi esetekben:

- a biztosító tevékenységi engedélyének visszavonása esetén a PSZÁF határozat dátumával szűnik meg a részvétel,
- a csatlakozási szándék biztosító általi visszavonása esetén a Szövetség tudomására jutásával,
- az Ügyvezető Elnökség által megállapított szabálysértés esetén a biztosító TKM-nyilvántartásból való törlésével az Ügyvezető Elnökség döntése szerinti határidővel.

IV. Érintett termékek köre

A TKM számítási kötelezettség kiterjed minden, rendszeres és egyszeri díjas befektetési egységekhez kötött életbiztosítási termékre (unit linked), amelyet a Biztosító a fogyasztók széles körében értékesít, az értékesítésből nem vont ki, vagy annak értékesítését nem állította le. Amennyiben a konkrét termék a befizetett díjak összegénél magasabb, vagy azzal egyenlő kifizetést ígér (tőke és hozamgarantált termékek, illetőleg tőke- és hozamvédett termékek), akkor a Biztosítók nem számolnak TKM mutatót.

(Nem számít széles fogyasztói körben értékesített terméknek például a leendő ügyfél (szerződő) által meghatározott és saját egyedi igényekre kialakított, a tenderre benyújtott, továbbá pályázatra kidolgozott termékek, amelyekre szintén nem terjed ki a TKM számítás kötelezettsége.) Tekintettel arra, hogy az

¹ A Magyar Köztársaság területén bejegyzett biztosító részvénytársaság, szövetkezet vagy egyesület, másik EU-tagállamban székhellyel rendelkező biztosító magyarországi fióktelepe, harmadik országbeli biztosító magyarországi fióktelepe, a határon átnyúló tevékenységet végző tagországok biztosítótársaságai.

érintett termékek köre egzakt, taxatív formában nem határozható meg, ezért a TKM Bizottság bármely Biztosító kérésére megvizsgálhatja, hogy egy értékesített, vagy értékesítésre szánt termék széles fogyasztói körben értékesítettnek tekinthető-e. Amennyiben a termék annak minősül, úgy a terméket forgalmazó vagy forgalmazni kívánó Biztosító a jelen szabályozás szerint kell, hogy eljárjon.

V. A TKM mutató megjelenítésének formája és feltételezett paraméterek

A mutató egy, a mindenkori unit linked biztosításipiaci átlagszerződést a lehető legjobban megközelítő típuspéldán kerül bemutatásra táblázatos formában, ahol a kiinduló pontot az alábbi feltételezések jelentik:

- a.) **Biztosított:** 35 éves férfi
- b.) **Biztosítási szolgáltatás:** kizárólag a szerződési feltételek szerinti kötelezően választandó biztosítási kockázatokra terjed ki (pl. ha kötelezően minimum 200 ezer Ft kockázati élet- és/vagy balesetbiztosítást kell választani, akkor ezzel kell számolni a TKM számítás során). Minden olyan kockázat opcionálisnak tekintendő és így nem kell beszámítani a költségmutatóba, melyet a feltétel és az ajánlat nem tesz kötelezővé, azaz amely nélkül az ajánlat felvehető.
- c.) **Biztosítási díj:** a modell biztosításipiaci átlagdíjjal kalkulál, (amennyiben a Biztosító minimális díja ennél magasabb, akkor a vonatkozó termék esetében azzal is történhet a számítás). A biztosítási díj indexálása csak akkor kerül figyelembevételre, ha az a szerződéses feltételek szerint kötelező.
- d.) **Díjfizetés gyakorisága:** éves (vagy egyszeri)
- e.) **Díjfizetés módja:** csoportos beszédési (vagy átutalás)
- f.) **Biztosítás tartama:** 10-15-20 év, ahol a kalkulációt mindhárom tartamra el kell végezni. Egyszeri díjas biztosításoknál a számítás 5-10-20 évre történik, míg a whole life biztosításoknál 20 évvel számolnak a biztosítók.
- g.) **Költségek:** a számítás figyelembe vesz valamennyi lehetséges költséget, ami rontja az ügyfél befektetésének értékét. Amennyiben az adott társaság eszközalap- illetve mögöttes alap kezelési díjai eltérnek a különböző eszközalapok esetében, akkor egy minimum-maximum tartomány kerül meghatározásra. Vagyonkezelési díjként kell bemutatni az eszközalapok költségét és az eszközalapokban lévő befektetési eszközökből annak kezelője vagy kibocsátója által elvont költségeket. Így különösen az eszközalapban szereplő befektetési jegyek vagyonkezelési díját és a strukturált kötvények tájékoztatójában bemutatott költséglevonást.

A táblázatban szereplő 3 (eltérő alapkezelési díjak esetében 6) TKM érték a fenti feltételezések teljesülése esetén realizálódik szerződés szerinti teljesítést feltételezve úgy, hogy a szerződés az előre meghatározott tartam előtt nem kerül visszavásárlása, díjmentesítésre, vagy egyéb módon (pl. biztosítási szolgáltatás következtében) nem szűnik meg. A TKM számítás részletes szabályait és a számítás alapjául szolgáló Excel táblát a 1. sz. melléklet tartalmazza.

VI. A TKM mutató megjelenítésének módja

A V. pontban leírt paraméterek alapul vételével elvégzett számítás eredményét az eladást megelőzően, még az ajánlati szakaszban kell az ügyfelek tudomására hozni az ügyféltájékoztató részeként, továbbá annak elérhetőségét az Interneten is lehetővé kell tenni mind a Szövetség, mind a Biztosító Internetes honlapján.

Az ügyfél tájékoztatását célzó rövid TKM ismertetőt a Szövetség standardizált változatának megfelelően kell alkalmazni, amely szöveget a 2. sz. melléklet tartalmazza. A tájékoztató során az ügyfél figyelmét

hangsúlyozottan fel kell hívni arra a körülményre, hogy a közölt TKM értékek a típuspéldában feltételezett paraméterek esetén, és a szerződésnek a példákban rögzített futamidő alatti fennállását feltételezve értendők. Az ügyféltájékoztatóban továbbá kötelezően meg kell jeleníteni, hogy a Biztosító a TKM számítás során pontosan milyen és mekkora szolgáltatású, a termékbe épített biztosítási kockázattal számol.

VII. Új termékekre, illetőleg időközi módosításokra vonatkozó határidők

Új termék bevezetése esetén a TKM értékeket a termék bevezetésével egy időben fel kell tüntetni a Szövetség és a Biztosító honlapján, illetőleg az ügyfél részére átadott ügyféltájékoztató részeként átadott dokumentumban. A TKM-körbe tartozó régebbi termékek esetén, amennyiben a Biztosító változtat az induláskor feltételezett költségeken, akkor soron kívül újra kell számolni a TKM mutatót és azt a Biztosító 15 napon belül köteles korrigáltatni illetőleg korrigálni a Szövetség és a társaság Internetes honlapján. A változásokat az ügyfél számára átadott dokumentumokon is át kell vezetni. Ez utóbbi megtörténteig egyéb módon kell gondoskodni arról, hogy az ügyfél az új számításnak megfelelő TKM értékről tájékoztatást kapjon. Régebbi termék esetén a korrigált adatokról történő ügyfél-tájékoztatás csak az új eladások vonatkozásában értendő.

A TKM Charta-hoz menetközben újonnan csatlakozó Biztosító a csatlakozás napjától köteles eleget tenni a jelen Szabályzatban foglaltaknak.

VIII. TKM mutató karbantartása

A TKM mutató elemét képező magyarországi biztosításpiaci átlagdíj kiszámításához szükséges adatokat a társaságok tárgyév január 31-ig kötelesek megküldeni a Szövetségnek (*szerződésszám + állománydíj a tárgyévet megelőző évben az új szerződések vonatkozásában két termékcsoportra bontva: folyamatos és egyszeri díjas unit linked biztosítások*). A MABISZ a számításokat a teljes unit-linked biztosítási piac adatainak figyelembe vételével végzi el annak érdekében, hogy a kialakított minta minél jobban megközelítse a piaci átlagot.

A MABISZ a TKM Bizottsággal egyeztetve a fenti számítások ismeretében minden évben dönt arról, hogy az átlagdíj változás mértéke, illetőleg a piaci folyamatok trendje indokolja-e új átlagdíjak megállapítását a Biztosítók által végzett TKM számításhoz, vagy a korábban megadott értékek maradnak érvényben. Az éves karbantartás során továbbá az is szükséges mérlegelni, hogy indokolt-e a mintapéldában alkalmazott biztosított életkor felülvizsgálata.

Amennyiben a Szövetség a fenti mérlegelés eredményeként új paramétereket ad meg, akkor a megadott adatokkal a Biztosítóknak tárgyév február végéig kell aktualizálni a TKM adatokat, illetőleg az újonnan induló termékeknél már ezeket az értéket kell alkalmazni a számítás során. A korrigált TKM értékeket a honlapokon, és az ügyfelek számára átadott tájékoztató dokumentumokon egyaránt javítani szükséges.

A TKM mutató számításával kapcsolatos tapasztalatokat a Szövetség Életbiztosítási tagozata évente, vagy akár az audit, akár más Biztosító jelzése alapján a számítási módszer esetleges hiányosságára utaló esetben a jelzést követően kiértékeli és annak eredményét az Ügyvezető Elnökség elé terjeszti. Amennyiben a piaci folyamatok azt indokolják, a Tagozat javaslatot tehet az Ügyvezető Elnökség felé jelen szabályzat módosítására. A Tagozatban a módosító javaslat elfogadásához a TKM önszabályozásban részt vevő Biztosítók egyszerű szavazat-többsége szükséges. Az Ügyvezető Elnökség által is jóváhagyott módosítási javaslatot - annak véglegesítése előtt - a Szövetség a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével is egyezteteti. Módosítási igény esetében a módosítás hatályát úgy kell megállapítani, hogy az a következő éves TKM aktualizálás időpontjáig a Biztosítók által teljesíthető legyen.

IX. TKM fogalom védelme

A TKM elnevezés csak abban az esetben alkalmazható, amennyiben az a jelen szabályzatban rögzített módon kerül kiszámításra. Ettől eltérő alkalmazás a szabályzat megszegésének tekintendő. Nem számít a jelen szabályzat megsértésének, amennyiben a Biztosító a számítás alapjául szolgáló Excel tábla mellett további segédoszlopokból olvas be adatokat a számításhoz, amennyiben ez szükséges a számítás pontos elvégzéséhez.

Az Életbiztosítási tagozaton belül egy TKM Bizottság kerül megalakításra. A TKM Bizottság létszáma legalább 3 és legfeljebb 5 fő. A tagokat jelölő biztosítókat az Életbiztosítási tagozat az auditálási folyamat befejeződésével, - legkésőbb szeptember 30-ig – minden évben megválasztja, egy póttaggal, arra az esetre, ha valamely taggal szemben a működés során kifogás merülne fel. A TKM Bizottság egy külön dokumentumban rögzített ügyrend alapján végzi működését. A TKM Bizottság tagjai első ízben 2009. december 31-ig kerülnek megválasztásra.

Amennyiben kérdés merül fel a modell konkrét alkalmazására vonatkozóan, minden Biztosítónak joga van előzetesen módszertani kérdéseket feltenni, amelyet a TKM Bizottság köteles megválaszolni az ügyrendjében rögzített határidőn belül. A Bizottság állásfoglalása minden, szabályozásban részt vevő, a TKM Chartát aláíró biztosító számára kötelező.

Szintén a TKM Bizottság feladata, hogy amennyiben egy új, fejlesztés alatt álló termékre a jelenlegi Excel tábla aggálytalanul nem alkalmazható, akkor javaslatot tegyen az alkalmazandó számítási módszerre, illetőleg szükség esetén az Excel tábla módosítására. A javaslatot az Életbiztosítási tagozat hagyja jóvá. Az elfogadott módosítás hatályba lépési időpontját úgy kell megállapítani, hogy az a következő évi TKM aktualizálási időpontig teljesíthető legyen.

A TKM Bizottság ügyrendjében köteles rendelkezni a TKM Bizottság tudomására jutott biztosítási és üzleti titkok kezeléséről.

X. Ellenőrzés és szankciók

A Szövetség a TKM önszabályozáshoz csatlakozó biztosítótársaságokról nyilvántartást vezet, azt folyamatosan karbantartja, annak aktualizált változatát a honlapján közzéteszi, beleértve az esetleges szankció tényét is.

A Biztosítótársaságok által végzett TKM-számításokat a Szövetség által megbízott független aktuárius szakértő évente egyszer auditálja, és az erről készült jelentést beterjeszti a TKM Bizottság felé. A jelentés benyújtásnak határideje minden év május 31. A TKM Bizottság legkésőbb június 30-ig a független aktuárius szakértő jelentését kiértékeli és a jelentést a határozati javaslattal az Szövetség Életbiztosítási tagozata elé terjeszti. Hibás számítás esetén, amennyiben az érintett Biztosító nem vitatja az auditálást végző aktuárius szakember észrevételeit, és annak megfelelően javítja az adatokat, akkor a kiértékelés nem vizsgálja a konkrét számítás módját, hanem csak a hiba mértéke alapján vitatja meg az Életbiztosítási Tagozat a jelentést. A Biztosító által vitatott tényállás esetén vizsgálja csak a testület a hibásként jelzett TKM érték konkrét számítási módját.

Az ellenőrzéshez szükséges adatokat a biztosítók kötelesek a Szövetség rendelkezésére bocsátani, ezek alatt értendők többek között a szerződéses feltételek, belső szabályzatok, illetőleg az ügyfelek számára visszajuttatott bónuszokra vonatkozó adatok. A Szövetség szükség esetén további, az Életbiztosítási tagozat által is jóváhagyott dokumentumok benyújtását is megkövetelheti. Amennyiben az ellenőrzés elvégzéséhez olyan adatok szükségesek, amelyek a feltételekben nem szerepelnek, tehát nem publikusak, akkor az érintett Biztosító vállalja, hogy a szóban forgó adatokat a Szövetség honlapján nyilvánossá teszi.

A Szövetség által megbízott független aktuárius szakértőt az auditálás kapcsán a tudomására jutott biztosítási és üzleti titok tekintetében, időbeni korlátozás nélkül titoktartási kötelezettség terheli.

A TKM megállapodáshoz csatlakozó bármely Biztosítónak joga van kérnie bármely érintett termék TKM-számításának soron kívüli ellenőrzését a Szövetségtől. A kérést az igényt benyújtó Biztosítónak megfelelő módon indokolni szükséges. Az ellenőrzés által érintett Biztosító az ellenőrzéshez szükséges adatokat köteles 5 munkanapon belül megadni a Szövetségnek, és a későbbiekben is köteles együttműködni, illetve az ellenőrzéshez szükséges segítséget megadni. A Szövetség az eseti ellenőrzést a megbízott független aktuárius szakértő, és szükség szerint a TKM Bizottság bevonásával végzi. A Szövetség az ellenőrzés eredményéről az adatok rendelkezésre bocsátásától számított 5 munkanapon belül a Szövetség Életbiztosítási tagozatát tájékoztatja.

Amennyiben az éves auditálás és/vagy az eseti ellenőrzés során bebizonyosodik, hogy valamely Biztosító a valóságtól eltérő adatokat közöl, vagy egyéb módon nem tesz eleget a jelen szabályzatban foglaltaknak, az Életbiztosítási tagozat az érintett Biztosító bevonásával megtárgyalja a kérdést, szükség esetén vizsgálóbizottságot felállítva. Ha tagozati szinten nem sikerül a kérdést megnyugtató módon rendezni, akkor a döntés átkerül az Ügyvezető Elnökség hatáskörébe.

Abban az esetben, ha az Ügyvezető Elnökség is megalapozottnak tartja a szabálysértés tényét:

- a Szövetség főtitkára írásban felszólítja a mulasztó Biztosítót a jelen szabályzatban rögzített kötelezettségek betartására, aminek 15 napon belül az érintett társaságnak eleget kell tennie,
- ennek elmulasztása esetén a Szövetség jogosult a TKM sértéssel kapcsolatos tény a Szövetség honlapján hangsúlyozott módon nyilvánosságra hozni, illetőleg a TKM-nyilvántartási listáról az érintett társaságot törölni. A Szövetség Főtitkára ezzel párhuzamosan köteles írásban tájékoztatni a PSZÁF-ot a szabályszegés tényéről, és a kapcsolódó szövetségi intézkedésről.

XI. Átmeneti szabályok

A szabályozásban résztvevő biztosítótársaságok az érintett termékcsoporthoz kiszámított TKM értékeket első ízben 2010. január 4-én jelentetik meg a Szövetség, illetőleg a Biztosítók Internetes honlapjain. Az induló TKM számításokat a jelen Szabályzat 1.sz. mellékletében közölt biztosítási piaci átlagdíjakkal kell elvégezni. Az átlagdíjak a Szabályzatnak megfelelően rendszeresen aktualizálásra kerülnek, első ízben, 2011 februárjában.

Az ügyfelek részére átadott dokumentumokban a társaságoknak legkésőbb 2010. július 1-ig szerepeltetniük kell a vonatkozó TKM értékeket.

Mellékletek ↓

1.sz. melléklet: MABISZ unit linked életbiztosítási iparági teljes költségmutatója (TKM) kiszámításának technikai útmutatója

Az életbiztosítási iparági TKM (Teljes Költségmutató) a Szabályzat IV. pontjában meghatározott termékekre vonatkozóan megadja azt a bruttó hozamot, ami mellett a minimális kockázati fedezetet és éves díjfizetést választva egy adott unit-linked típusú terméket vásárló ügyfél éppen a befizetett díjaival egyező nominális összeget kap kézhez a lejárat (whole-life termékek esetében a visszavásárlás pillanatában). Más szóval azt mutatjuk meg, hogy közelítőleg mekkora hozamvesztés érí az ügyfelet egy elméleti költségmentes hozamhoz képest amiatt, hogy azt az adott unit-linked terméken érte el.

A TKM kiszámítása egy, a MABISZ TKM munkacsoportján belül létrehozott és elfogadott, Excel táblázatkezelő szoftverre épülő modellel és annak célérték-kereső függvényével történik.

A MODELL FORMÁLIS LEÍRÁSA

A TKM kiszámításához először bevezetjük az alábbi jelöléseket:

- n a biztosítás tartama években; $n \in 5, 10, 15, 20$. Az egyszer díjas biztosításokra 5-10-20 éves tartamokkal, míg a rendszeres díjúaknál 10-15-20 éves tartamokkal kell a TKM-et kiszámolni. A whole-life (teljes életre szóló) biztosításokat egységesen 20 éves tartamúként kell kezelni.
- p a díjfizetés tartama; $p \in 1..n$
- k kötvényév (0-val kezdődően indexelt vektor); $k \in 0..n$
- j éves, kötelező díjindexálás (skalár)
- jp az éves, kötelező díjindexálás tartama években (az első jp évben lesz emelés)
- II díjelőírás (esetleges kedvezményekkel csökkentve). A díjcsökkentés hatása nem vehető figyelembe, csak ha az kötelező.
- F időszaki záró eszközérték
- c időszaki nettó költséglevonás vagy díj jóváírás az esedékes előírt díj (II) arányában. Amennyiben a biztosító kezdeti egységeket is képez, úgy ide az effektív allokációs faktorokat kell írni. Ilyenkor előfordul, hogy az egyéb költségek (havi adminisztráció, kockázati díj) tényleges levonása csak azokban az években történik meg, amikor kezdeti egységeket már nem képzünk. A modell az egyszerűség kedvéért ezt nem kezeli, de ezzel felülbecsli a tényleges TKM-et.
- f időszaki –nettó, azaz az ügyfeleknek visszajuttatott bónusszal csökkentett– éves folytonos alapkezelési díj ill. eszközarányos költséglevonás, a mindenkori átlagos eszközérték (F) arányában értve. Nem a nominális, hanem az effektív ráta használandó. Amennyiben több eleme van a költséglevonásnak, azokat mind át kell számítani egyetlen éves effektív egyenértékűre². E költségeknél nem csupán a direkt eszközalap költségét kell figyelembe venni, hanem (az első szintig) az esetleges mögöttes eszközalapét (ill. befektetési alapét) is. A költségeket az elvonás módjától függetlenül kell bemutatni, tehát függetlenül attól, hogy az a nettó eszközérték csökkentésével vagy az eszközök (pld. befektetési egységek) darabszámának csökkentésével történik. Amennyiben az alapkezelési költségek alaponként változnak, úgy a TKM-et a legalacsonyabb és a legmagasabb alapkezelési költséggel számolt két külön TKM-et felhasználva, azt intervallumként megadva kell kimutatni ("től-ig")
- r időszaki kockázati díj, amennyiben ez az alaphoz kerül elvonásra, illetve az időszaki, nem díjarányos, de a díjból vagy tartalékból eszközölt fix költséglevonás (feltesszük, hogy $r \leq II_k$ minden esetben)

² Például egy napi 1 bázispontos vagyonarányos alapkezelési díj éves effektív egyenértékűse nem 3,65%, hanem $1 - e^{-0,0365} \approx 3,58\%$ (a napi elszámolást gyakorlatilag folytonosnak tekinthetjük). Érdemes mindent előbb folytonos alapúra kiszámolni, majd innen évesíteni, mert így a hozamok és alapkezelési díjak tényleg additívak lesznek.

TKM időszaki, éves effektív bruttó hozam, a célérték keresés azon argumentuma, ami mellett a tartam végén rendelkezésre álló eszközérték éppen a befizetett díjak nominális értékével egyenlő.

Az ügyfél pénzáramát rekurzív elven írjuk fel. Képlete:

$$F_0 = 0$$

$$F_k = [F_{k-1} + \Pi_k (1 - c_k) - r_k] e^{\ln(1+TKM) \cdot k}, \text{ ha } k > 0, \text{ ahol}$$

$$\Pi_k = \Pi (1 + j)^{k-1}, \text{ ha } 1 \leq k \leq j, \text{ egyébként } \Pi_k = \Pi (1 + j)^{jp-k}$$

A TKM egyenlet:

$$F_n = \sum_{k=1}^n \Pi_k$$

Keressük azt a TKM-et, ami mellett a fenti egyenlőség fennáll. Ehhez iterációt használunk, amit a TKM-hez készített Excel modellben végzünk el. Az értékeket nem diszkontáljuk, a költségek nem inflálódnak/indexálódnak, a díj indexálása minden esetben kinullázandó, amennyiben az nem kötelező. Automatikus inflációkövetés esetén 0%-os inflációt alkalmazunk (a költséglevonásokkal összhangban). A TKM értékek összehasonlíthatósága érdekében éves díjfizetést feltételezünk akkor is, ha az a kötvényfeltételek szerint egyébként nem lehetséges.

A TKM mutatót a pénzügyi szférában szokásos 4 tizedes (bázispont alapú) pontossággal adjuk meg százalékos formában.

KITÖLTÉSI ÚTMATÓ AZ EXCEL MODELLHEZ

A modell főbb beviteli paraméterei az alábbiak.

- nem ill. induló életkor (35 éves férfit feltételezünk)
- éves díj összege Ft-ban (Euróban vagy egyéb külföldi pénznemben nominált termék esetén az utolsó teljes naptári év átlagos MNB középárfolyamát kell használni. Az alkalmazandó MNB középárfolyamot a MABISZ a magyarországi biztosítási átlagdíjjal együtt megadja, amely értéket a szövetség az MNB honlapján közzétett előző évi adatok számtani átlaga alapján számol ki.)
- kockázatviselés, a díjfizetés és a kötelező indexálás tartama (egész években)
- a konkrét, kötvényfeltételeknek és bemeneti paramétereknek megfelelő pénzáram
- kötelező indexálás mértéke (j)

Jelenleg³ az „ n ” érték alatt meghatározott tartamokat, egyszeri díjas biztosítások esetén 1.287.000,- Ft-os éves átlagdíjat, folyamatos/rendszeres díjas biztosítások esetén 232.000,- Ft-os éves átlagdíjat kell alkalmazni a kitöltéshez. Ezeket a paramétereket a MABISZ TKM Bizottság éves időközönként felülvizsgálja, és amennyiben azokban jelentős változás tapasztalható, módosítja.

A modell viszonylag nagyobb szabadságot enged meg az éves díjarányos levonásokra és a kockázati/adminisztrációs díjakra. A teljes pénzáram előre nem rögzített értékekkel tölthető ki, ezért a modell egyéb pontjain fennálló korlátozásokat ehelyett lehet a legkézenfekvőbbben korrigálni, amennyiben ez szükséges.

A konkrét teendők pedig:

1. Pirossal jelölt MABISZ paraméterek ellenőrzése:
 - a. 35 éves férfi biztosított
 - b. 1.287.000,- Ft éves induló díj az egyszeri díjas biztosítások esetében és 232.000,- Ft éves induló díj a folyamatos/rendszeres díjas biztosítások esetében. Ezek az értékek a rendelkezésre álló 2008. évi magyar piaci adatok alapján kerültek meghatározásra, és

³ 2009-ben.

ezeket a 2010. januári első megjelenítéskor kell alkalmazni. Az értékek a Szabályzatnak megfelelő rendszerességgel módosításra kerülnek.

2. A modellben sárgával jelölt cellák kitöltése a biztosító termékének megfelelően.
3. A zölddel jelölt keresett hozam előállítható a szürke gomb megnyomásával, ami az Excel beépített célérték-keresőjét használja egy Visual Basic szubrutin meghívásával.

Tisztelt Leendő Ügyfelünk!

Az Ön által megkötni kívánt élet- és/vagy nyugdíjbiztosítás az olyan befektetési egységekhez kötött (ún. unit-linked típusú) biztosítások körébe tartozik, ahol a biztosító - az Ön választása szerinti formában - fekteti be a befizetett biztosítási díj megtakarításra szolgáló részét.

Annak érdekében, hogy Ön, a szerződéshez kapcsolódó költségekről átfogó képet kapjon, a Magyar Biztosítók Szövetségének TKM Charta-hoz csatlakozó tagbiztosítói megalkották az ún. **Teljes Költség Mutatót** (TKM). A csatlakozó biztosítók vállalják, hogy a TKM mutatót egységesen alkalmazzák a befektetéssel kombinált életbiztosítások egy meghatározott körére, továbbá azt is vállalják, hogy a mutató értékéről Önt mint leendő ügyfelet előzetesen tájékoztatják annak érdekében, hogy megalapozottabb döntést tudjon hozni.

Mi a TKM?

A Teljes Költség Mutató (TKM mutató) egy, az Ön tájékoztatását szolgáló, egyszerű mutató, amely egyetlen szám segítségével fejezi ki **a típuspéldában bemutatott biztosítás költségeit, amelyek tartalmazzák – többek között - a termékbe beépített kockázatok ellenértékét is.**

Mire szolgál?

A TKM megmutatja, hogy adott paraméterek mentén **közelítőleg mekkora hozamvesztés érí az ügyfelet egy elméleti, költségmentes hozamhoz képest amiatt, hogy azt az adott unit linked terméken érte el.**

Miben szolgálja az Ön érdekeit?

A TKM segítségével - a típuspéldán keresztül - Ön **egyszerűbben össze tudja hasonlítani** a magyar életbiztosítási piacon kínált befektetési egységekhez kötött (unit-linked) biztosítások költségszintjeit.

Lássunk egy egyszerű típuspéldát

A biztosított kora, neme és a díjfizetés módja

- A biztosított 35 éves férfi, aki
 - 1.287.000,- Ft-ért (vagy annak megfelelő €) **egyszeri díjas**, vagy
 - 232.000,- Ft éves díjjal (vagy annak megfelelő €) **rendszeres díjú** biztosítást köt, ahol a díjfizetés csoportos beszédési megbízással, vagy átutalással történik.

A befektetési lehetőségekhez kötött élet- és / vagy balesetbiztosítási szolgáltatások

- A megkötni kívánt **biztosítás a befektetési lehetőség mellett kockázati élet- és/vagy balesetbiztosítási szolgáltatást is tartalmaz.** A TKM mutató ennek díját is figyelembe veszi költségként azokra a biztosítási szolgáltatásokra, amelyek a konkrét szerződésre vonatkozó biztosítási feltételek szerint kötelezően választandóak.
- Jelen *(termék elnevezése)* biztosítás esetében a szerződésbe épített biztosítási kockázat jellemzői a következők: *(kockázat megnevezése + minimális biztosítási összeg).*

A biztosítás időtartama

- A TKM kalkuláció különböző időtartamokra történik. Ez arra szolgál, hogy látható legyen, miként befolyásolják a különböző időtartamok a termék költségterhelését.

- Rendszeres díjfizetés esetén a számítás 10-15-20 évre, egyszeri díjas szerződéseknél 5-10-20 évre, míg az élethosszig tartó biztosításoknál 20 évre történik.

A TKM valamennyi, a befektetés értékét csökkentő költséget figyelembe vesz. Amennyiben a különböző eszközalapok kezelési díjai eltérnek, akkor egyetlen szám helyett egy minimum-maximum tartományt adnak meg a biztosítók.

A tőke- és hozamgarantált/védett biztosítások esetében TKM mutató számítására nem kerül sor, mivel az ilyen biztosítások esetében az Ön megtakarítása mindenképpen eléri legalább a befizetett díjainak összegét.

Jelen (termék elnevezése) biztosítás TKM értéke: (aktuális TKM érték feltüntetése)

Figyelem!

Fontos tudnivaló, hogy a szerződés megkötése előtt közölt TKM értékek a típuspéldánkban bemutatott paraméterek esetén értendőek, **azt feltételezve, hogy a szerződés a biztosítási tartam alatt mindvég élő, nem kerül módosításra, és a megállapított díj a tartam során maradéktalanul megfizetésre kerül.** A TKM mutató nem a megvásárolni kívánt konkrét szerződéssel kapcsolatban ad pontos képet a költségekről, hanem **megközelítő tájékoztatást nyújt az adott termékkel kapcsolatos költségekről, amelyek természetesen a szerződés egyedi paramétereire tekintettel akár lényegesen is eltérhetnek a közölt TKM-től.**

A TKM számítására és alkalmazására vonatkozó szabályzat a Magyar Biztosítók Szövetségének honlapján (www.mabisz.hu) olvasható.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a TKM mutató fontos, de nem az egyetlen lényeges pontja a befektetési egységekhez kötött életbiztosításoknak. Nem elhanyagolható szempont a konkrét ajánlatban szereplő biztosítási fedezet jellege (baleset vagy életbiztosítás) és nagysága. Hosszú távú megtakarításokról lévén szó, szempont lehet továbbá, hogy mennyire likvid az adott szerződés, milyen további kényelmi megoldásokat kínál a társaság az ügyfél igények kiszolgálására (pld. befektetések online átcsoportosításának lehetősége), illetve milyen kiegészítő fedezettel bővíthető a biztosítás, vagyis a termék mennyire testre szabható.

Köszönjük figyelmét és bízunk abban, hogy a TKM bevezetésével is hozzájárulunk ahhoz, hogy különböző biztosítók által kínált, befektetési egységekhez kötött biztosítások költségszintje átlátható és összehasonlítható legyen, és így Ön még inkább megalapozott, informált döntést hozzon a biztosítási szolgáltatás megvásárlásakor.

3. sz. melléklet: **Csatlakozó nyilatkozat (TKM Charta)**

NYILATKOZAT

a MABISZ TKM Charta-hoz történő csatlakozásról

Alulírott

.....
(csatlakozó biztosító neve)

.....
(székhelye)

.....
(cégjegyzék helye és száma/

kijelenti és jelen nyilatkozat aláírásával megerősíti, hogy

- a.) csatlakozni kíván a MABISZ TKM-önszabályozásához,
- b.) elfogadja és magára nézve kötelezőnek ismeri el a MABISZ TKM Szabályzatát,
- c.) vállalja az abban a csatlakozó tagok számára meghatározott kötelezettségek teljesítését, különös tekintettel az adatszolgáltatási és az éves auditálással kapcsolatos együttműködési kötelezettségre.

Tudomásul vesszük, hogy részvételünk a TKM-önszabályozásban a jelen nyilatkozat benyújtásának napján veszi kezdetét, a Szövetség a csatlakozás tényét a honlapján közzéteszi, és erről a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét is tájékoztatja.

Kelt....., év.....hónap.....nap

.....

(csatlakozó biztosító cégszerű aláírása)